

СЛОВО МОЛОДИМ ВЧЕНИМ

Артем Данілов

аспірант кафедри господарського права і процесу
Національного університету “Одеська юридична академія”,
адвокат, арбітражний керуючий
(м. Одеса, Україна)
danilov.a@hotmail.com

УДК 346.93:347.736(477)

КОНТРОЛЬ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО ЗА ЗАДОВОЛЕННЯМ ВИМОГ КРЕДИТОРІВ ЗА ЗОБОВ’ЯЗАННЯМИ, НА ЯКІ НЕ ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ МОРАТОРІЮ

Анотація. Основною метою процедури банкрутства є справедливий розподіл конкурсної (ліквідаційної) маси неплатоспроможного боржника між його кредиторами. На відміну від конкурсних кредиторів, які можуть отримати задоволення своїх вимог виключно в межах конкурсу на принципах черговості та пропорційності, кредитори, на вимоги яких не поширюється дія мораторію, можуть отримати задоволення поза чергово. У цьому контексті особливої актуальності набуває питання належної правової регламентації та ефективної практичної реалізації контролю арбітражного керуючого за виконанням боржником грошових зобов’язань перед кредиторами, на вимоги яких не поширюється дія мораторію, оскільки преференційний порядок їх задоволення справляє відчутний вплив на рівновагу інтересів сторін у справі про банкрутство.

Положення чинного Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, яким унормовано питання контролю, містять суттєві прогалини, що на практиці створює проблеми у суб’єктів правозастосування, зокрема суддів, сторін справи про банкрутство, Міністерства юстиції України, та передусім в арбітражних керуючих. Невирішеним залишилося це питання і в щойно прийнятому Кодексі України з процедур банкрутства, в якому не зазнав будь-яких змін порядок здійснення арбітражним керуючим контролю за виконанням боржником грошових зобов’язань перед кредиторами, на вимоги яких не поширюється дія мораторію.

Метою статті є аналіз причин, що мають негативний вплив на практичну реалізацію функції контролю арбітражного керуючого за виконанням боржником грошових зобов’язань перед кредиторами, на вимоги яких не поширюється дія мораторію, а також викладення пропозицій щодо шляхів забезпечення ефективності здійснюваного контролю.

Контроль за задоволенням вимог кредиторів розглянуто як сукупність послідовних дій, що здійснюються арбітражним керуючим з метою досягнення покладених на нього завдань у процедурах банкрутства. Сформульовані поняття та мета контролю за задоволенням вимог кредиторів, на які не поширюється дія мораторію, досліджено чинники, що забезпечують ефективність контролю; запропоновано заходи, спрямовані на підвищення дієвості контролю арбітражного керуючого за задоволенням вимог кредиторів, на які не поширюється дія мораторію.

Зроблено висновок, що низька ефективність контролю арбітражного керуючого за задоволенням вимог кредиторів, на які не поширюється дія мораторію в процедурах банкрутства, обумовлена неповнотою законодавчого регулювання, яка, з огляду на спеціально-дозвільний тип правового регулювання діяльності арбітражного керуючого, не може бути зведена до проблеми тлумачення.

Ключові слова: банкрутство в Україні; арбітражний керуючий; задоволення вимог кредиторів; мораторій; контроль.

Одним із завдань процедури банкрутства є нагляд та контроль за управлінням і розпорядженням майном боржника, що здійснюється з метою забезпечення збереження майнових активів боржника. Задля цього при порушенні провадження у справі про банкрутство суд вводить мораторій на задоволення вимог кредиторів. Водночас, як чинний Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (далі – Закон про банкрутство)¹, так і прийнятий 18 жовтня 2018 р. Верховною Радою України Кодекс України з процедур банкрутства (далі – КПБ)², покладають на арбітражного керуючого обов’язок вжиття заходів зі збереження майна боржника, не визначаючи їх повного, чи навіть приблизного переліку. Одним із таких заходів, що заслуговує на увагу, є передбачений в абзаці 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство та ідентично відтворений в абзаці 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ, обов’язок арбітражного керуючого здійснювати контроль за стягненням із рахунку боржника грошових коштів за вимогами кредиторів за зобов’язаннями, на які не поширюється дія мораторію. Стосовно зазначеної категорії кредиторів науковці використовують термін “привілейовані”³. Це вимоги поточних кредиторів; вимоги щодо виплати заробітної плати та нарахованих на ці суми страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування; відшкодування шкоди, заподіяної здоров’ю та життю громадян; авторської винагороди, аліментів тощо.

Метою дослідження є аналіз причин, що мають негативний вплив на практичну реалізацію функції контролю арбітражного керуючого за ви-

¹ Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: в редакції Закону України від 22 грудня 2011 р. № 4212-VI <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>> (дата звернення: 01.02.2019).

² Кодекс України з процедур банкрутства <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518> (дата звернення: 01.02.2019). На момент подання статті для опублікування Законопроект прийнято в цілому та направлено на підпис Президенту. – Прим. ред.

³ Б Поляков, *Право несостоятельности (банкротства) Украины* (Ін Юре 2003) 440.

Артем Данілов

конанням боржником грошових зобов'язань перед кредиторами, на вимоги яких не поширюється дія мораторію, а також викладення пропозицій щодо шляхів забезпечення ефективності здійснюваного контролю.

Дослідження проблематики, пов'язаної зі здійсненням контролю за задоволенням вимог привілейованих кредиторів, доцільно почати з визначення мети контролю, оскільки ані Закон про банкрутство, ані КПБ її не визначають. Як зазначає І. Новосельцев:

<...> мета є важливою структурною характеристикою інституту неплатоспроможності, оскільки певною мірою визначає всі інші категорії інституту неплатоспроможності, та, насамперед, систему правових засобів, які застосовуються до боржника (економічного, організаційного чи інформаційного характеру)⁴.

Тож визначення мети контролю арбітражного керуючого за задоволенням вимог привілейованих кредиторів необхідне зокрема і для того, аби виважено підійти до вирішення питання про співвідношення мети контролю та засобів її досягнення, під якими у цьому разі слід розуміти передбачені Законом про банкрутство та КПБ правомочності арбітражного керуючого.

Слід визнати, що значною мірою мета контролю арбітражного керуючого за виплатами привілейованим кредиторам охоплюється загальною метою процедури банкрутства – задоволення вимог кредиторів при забезпеченні справедливого балансу їх інтересів, а також принципами добросовісності, розсудливості, обґрунтованості та цільової спрямованості дій арбітражного керуючого (ст. 98 Закону про банкрутство, ч. 3 ст. 12 КПБ). З огляду на це небезпідставно буде припустити, що контроль арбітражного керуючого за задоволенням вимог привілейованих кредиторів має на меті забезпечити дотримання законності, реальності, економічної доцільності та ефективності використання фінансових ресурсів боржника в процедурах банкрутства при здійсненні розрахунків із кредиторами, на вимоги яких не поширюється дія мораторію.

Сформульоване визначення мети контролю та загальне розуміння поняття контролю дає змогу розглядати контроль арбітражного керуючого за виплатами привілейованим кредиторам як певну сукупність послідовно вчинюваних дій, що включає в себе: 1) отримання інформації про фактичний стан задоволення боржником вимог привілейованих кредиторів; 2) оцінку відповідності фактичного стану розрахунків встановленому законодавством порядку; 3) своєчасне вжиття коректувальних дій

www.pravoha.com.ua

⁴ І Новосельцев, *Транскордонна неплатоспроможність у міжнародному приватному праві* (Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПРН України 2009) 148.

у межах наданих повноважень для забезпечення досягнення мети процедури банкрутства. У цьому аспекті існує низка проблемних питань.

По-перше, очевидно, що ефективність контролю безпосередньо залежить від можливості вільного та оперативного доступу арбітражного керуючого до джерела контролю, під яким слід розуміти інформацію про видаткові фінансові операції на користь привілейованих кредиторів, що здійснюються боржником за банківськими рахунками у процедурі банкрутства. Вказана інформація згідно зі ст. 60 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (далі – Закон про банки)⁵ є банківською таємницею, права доступу до якої розпорядник майна не має. Внаслідок цього інформація про операції, які були проведені на користь чи за дорученням боржника, і здійснені ним угоди, може бути отримана розпорядником майна лише з дозволу боржника, або на підставі ухвали суду (ч. 1 ст. 62 Закону про банки). При визначенні строку розгляду звернень арбітражного керуючого про надання інформації боржники та банківські установи керуються ст. 20 Закону України “Про звернення громадян”⁶, відповідно до якої строк розгляду звернення становить один місяць, що в контексті поставленого перед розпорядником майна завдання уявляється надто тривалим терміном. Слід згадати і поширену на практиці ситуацію, коли боржники не надають (або надають несвоєчасно, або не в повному обсязі) розпоряднику майна інформацію про поточні платежі, що обумовлює потребу у зверненні арбітражного керуючого до господарського суду з клопотанням про витребування цієї інформації. Зі свого боку необхідною умовою звернення до суду з таким клопотанням є надання арбітражним керуючим доказів неможливості самостійного отримання такої інформації (ч. 1 ст. 81 Господарського процесуального кодексу України)⁷. Проблема полягає в тому, що відповідно до діючої процедури термін отримання арбітражним керуючим інформації про рух коштів боржника може сягати кількох місяців або й значно більше (наприклад, у випадку неможливості розгляду клопотання арбітражного керуючого судом першої інстанції внаслідок відсутності матеріалів справи про банкрутство у зв'язку з апеляційним чи касаційним оскарженням прийнятих у справі процесуальних актів). Потрібно визнати, що такий порядок отримання необхідної для здійснення контролю інформації вимагає невідповідно значних організаційних і часових ресурсів, а за таких обставин контроль арбітражного керуючого за виплатами на користь привілейо-

⁵ Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>> (дата звернення: 01.02.2019).

⁶ Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>> (дата звернення: 01.02.2019).

⁷ Господарський процесуальний кодекс України: в редакції Закон України від 3 жовтня 2017 р. № 2147-VIII <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>> (дата звернення: 01.02.2019).

Артем Данілов

ваних кредиторів втрачає необхідні ознаки оперативності, ефективності та дієвості.

Наведене вище переконливо свідчить про необхідність надання розпоряднику майна повноважень безпосередньо (без участі боржника або суду) отримувати в банківських установах інформацію про здійснені боржником фінансові операції. Оптимальним варіантом практичної реалізації таких повноважень, який дав би змогу уникнути невиправдано складних бюрократичних процедур, мінімізувати часові витрати та забезпечити оперативність і безпосередність контролю вбачається надання арбітражному керуючому можливості доступу (в ознайомлювальному режимі) до електронної системи платежів “Клієнт-банк”, завдяки чому було б забезпечено можливість вільного отримання арбітражним керуючим фінансової інформації, необхідної для здійснення контролю.

По-друге, з положень абзацу 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство та абзацу 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ вбачається, що контролем з боку арбітражного керуючого охоплюються лише ті виплати, що здійснюються у порядку стягнення, тобто в порядку примусового виконання органами Державної виконавчої служби Міністерства юстиції України (далі – ДВС) або приватними виконавцями згідно з Законом України “Про виконавче провадження” (далі – Закон про виконавче провадження)⁸. Але під час процедур розпорядження майном та санації грошові кошти на користь привілейованих кредиторів здебільшого сплачуються боржником у добровільному порядку за рішенням його органів управління. Проте аналогічних застережень щодо здійснення контролю арбітражного керуючого за виплатами, які здійснюються боржником добровільно за рішенням його органів управління, Закон про банкрутство та КПБ не містять. Таким чином, можна дійти висновку, що арбітражному керуючому не надано повноважень контролювати добровільні виплати привілейованим кредиторам, які здійснюються під час процедур банкрутства за рішенням органів управління боржника. На правильність такого розуміння вказують і положення ч. 3 ст. 98 Закону про банкрутство, відповідно до яких арбітражний керуючий діє на підставі, у межах та способами, що передбачені Конституцією та законодавством України про банкрутство, тобто встановлений Законом про банкрутство перелік повноважень арбітражного керуючого є вичерпним та не підлягає розширеному тлумаченню.

Утім, уявляється правильним розглядати питання меж здійснення повноважень арбітражного керуючого крізь призму завдань відповідної стадії процедури банкрутства (розпорядження майном, санації, ліквіда-

www.pravoua.com.ua

⁸ Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>> (дата звернення: 01.02.2019).

ції). Зокрема, завданням процедури розпорядження майном боржника є нагляд та контроль за управлінням і розпорядженням майном боржника з метою забезпечення збереження, ефективного використання майнових активів боржника (ч. 1 ст. 22 Закону про банкрутство). Тому небезпідставно буде припустити, що передбачені Законом про банкрутство повноваження розпорядника майна мають забезпечувати можливість реального впливу арбітражного керуючого на хід процедури банкрутства з метою досягнення завдання процедури розпорядження майном, а саме збереження та ефективного використання майнових активів боржника. На користь такого висновку свідчать також положення ч. 3 ст. 98 Закону про банкрутство та ч. 3 ст. 12 КПБ, згідно з якими під час реалізації своїх прав та обов'язків арбітражний керуючий (розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор) зобов'язаний діяти з метою, з якою ці права та обов'язки надано (покладено).

Можна з упевненістю стверджувати, що існуюче правове регулювання не дає змоги арбітражному керуючому забезпечити збереження та ефективного використання майнових активів боржника за умов, коли добровільні витрати на користь привілейованих кредиторів здійснюються поза контролем арбітражного керуючого на розсуд органів управління боржника. Зокрема, існує небезпека незаконного виведення боржником обігових коштів неплатоспроможного підприємства на користь тих точних кредиторів, чиї кредиторські вимоги виникли з фіктивних правочинів, чи з договорів, за якими боржник набуває товари, роботи, послуги за завищеними цінами, або договорів, які укладені без будь-якої господарської доцільності (наприклад, придбання неліквідних цінних паперів, ринкова вартість яких значно нижче за номінальну).

З огляду на завдання процедури розпорядження майном і встановлених ст. 98 Закону про банкрутство та ч. 3 ст. 12 КПБ принципів добросовісності, розсудливості, цільової спрямованості дій арбітражного керуючого, видається правильним, що арбітражний керуючий має здійснювати суцільний контроль за всіма видатковими операціями за банківськими рахунками боржника, незалежно від того, здійснюються вони боржником добровільно, чи стягуються у примусовому порядку. Зважаючи на це, доцільно доповнити абзац 1 ч. 6 ст. 19 Закону про банкрутство (абзац 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ) другим реченням, виклавши його у такій редакції: "Під час процедури розпорядження майном боржнику дозволяється задовольняти лише ті вимоги кредиторів, на які не поширюється дія мораторію. Контроль за такими виплатами здійснюється арбітражним керуючим".

Окремо слід загострити увагу на положеннях абзацу 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство (абзац 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ), з яких випливає, що контроль за стягненнями на користь привілейованих кредиторів здійснюється арбітражним керуючим протягом процедур розпорядження майном, санації та ліквідації. Проте після визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури виконавче провадження щодо стягнення коштів з боржника банкрута не відкривається (п. 3 ч. 4 ст. 4 Закону про виконавче провадження), а відкрите виконавче провадження підлягає закриттю (п. 8 ч. 1 ст. 39 Закону про виконавче провадження). Тобто стягнення грошових коштів із рахунку боржника на користь привілейованих кредиторів можливе лише під час процедур розпорядження майном або санації. Під час ліквідаційної процедури будь-яких стягнень у примусовому порядку з рахунку боржника не відбувається, позаяк виключні повноваження з розпорядження ліквідаційною масою банкрута належать ліквідатору, який самостійно здійснює виплати на користь кредиторів у порядку черговості, визначеної ст. 45 Закону про банкрутство.

Отже, оскільки в ліквідаційній процедурі стягнень на користь привілейованих кредиторів не відбувається, відповідно, контроль з боку арбітражного керуючого за такими стягненнями здійснюватися не може. З огляду на це вбачається необхідним викласти друге речення абзацу 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство (абзац 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ) у такій редакції: “Контроль за такими стягненнями протягом процедури розпорядження майном боржника та/або санації здійснює арбітражний керуючий (розпорядник майна, керуючий санацією)”.

По-третє, як зазначалося вище, контроль арбітражного керуючого передбачає необхідність оцінки відповідності фактичного стану розрахунків боржника з привілейованими кредиторами встановленому законодавством порядку. Водночас Закон про банкрутство та КПБ встановлюють лише *види* кредиторських вимог, на які не поширюється дія мораторію, та визначають *способи* їх задоволення – шляхом стягнення коштів із банківських рахунків боржника, або шляхом звернення стягнення на майно боржника на підставі ухвали господарського суду (абзац 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство, абзац 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ). При цьому зазначені нормативні акти не містять будь-якого *порядку* задоволення вимог привілейованих кредиторів, у зв'язку з чим постає питання стосовно черговості (послідовності), строків та обсягу (пропорційно/вибірково) задоволення боржником вимог привілейованих кредиторів залежно від їх виду (вимоги поточних кредиторів; вимоги щодо виплати заробітної плати та нарахованих на ці суми страхових внесків на за-

гальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування; відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян; авторської винагороди, аліментів).

Видається правильним, що в цьому питанні слід дотримуватися положень нормативно-правових актів, якими визначено черговість задоволення відповідних вимог. Зокрема, згідно з ч. 1 ст. 15 Закону України "Про оплату праці"⁹ оплата праці працівників підприємства здійснюється в першочерговому порядку. Всі інші платежі здійснюються підприємством після виконання зобов'язань щодо оплати праці. Відповідно до ч. 12 ст. 9 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування"¹⁰ за наявності у платника єдиного внеску одночасно з зобов'язаннями зі сплати єдиного внеску зобов'язань зі сплати податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом, або зобов'язань перед іншими кредиторами, зобов'язання зі сплати єдиного внеску виконуються передусім і мають пріоритет перед усіма іншими зобов'язаннями, крім зобов'язань із виплати заробітної плати (доходу). Згідно з п. 36.3 ст. 36 Податкового кодексу України¹¹ податковий обов'язок є безумовним і першочерговим стосовно інших неподаткових обов'язків платника податків, крім випадків, передбачених законом.

За відсутності нормативно-правових приписів стосовно строків, послідовності та обсягу задоволення певних кредиторських вимог, на які не поширюється дія мораторію, слід виходити з того, що арбітражним керуючим такі витрати мають оцінюватися з точки зору їх господарської доцільності та відповідності профілю діяльності боржника.

По-четверте, зважаючи на необхідність дотримання правил формальної логіки та завдань арбітражного керуючого в процедурах банкрутства контроль за задоволенням вимог привілейованих кредиторів має завершуватися вжиттям релевантних заходів реагування, що є заключним і найважливішим етапом процесу контролю. Саме вжиття заходів реагування відрізняє контроль від звичайного процесу споглядання. Проте Закон про банкрутство та КПБ не визначають переліку, способів та строків вжиття дій арбітражним керуючим за результатами проведеного контролю виплат на користь привілейованих кредиторів. Така невизначеність може призводити до впливу суб'єктивних факторів особистісного характеру при оцінці господарським судом, Міністерством юстиції України, правоохоронними органами повноти

⁹ Про оплату праці: Закон України 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>> (дата звернення: 01.02.2019).

¹⁰ Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2464-VI <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>> (дата звернення: 01.02.2019).

¹¹ Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>> (дата звернення: 01.02.2019).

Артем Данілов

та належності дій арбітражного керуючого під час виконання повноважень розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора. Крім того, це закладає умови до виникнення конфлікту інтересів між арбітражним керуючим і керівництвом неплатоспроможного боржника, що може статися внаслідок різного розуміння меж дозволеної поведінки арбітражного керуючого під час здійснення контролю за виплатами привілейованим кредиторам. Адже, з одного боку, згідно з ч. 10 ст. 22 Закону про банкрутство (ч. 10 ст. 44 КПБ) розпорядник майна не має права втручатися в оперативно-господарську діяльність боржника, а з другого – відповідно до абзацу 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство (абзац 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ) на арбітражного керуючого покладено обов'язок контролювати виплати боржника на користь привілейованих кредиторів, які є невід'ємною складовою оперативно-господарської діяльності боржника. Означені вище нормативні положення ставлять арбітражного керуючого перед необхідністю постійного пошуку балансу між заборонаю втручатися в оперативно-господарську діяльність боржника та обов'язком здійснювати контроль за виплатами боржника на користь привілейованих кредиторів згідно з принципами добросовісності, розсудливості та цільової спрямованості своїх дій.

Проблемним уявляється і питання вибору відповідних заходів реагування за результатами здійсненого контролю залежно від способу задоволення вимог привілейованих кредиторів під час банкрутства (добровільного або шляхом стягнення з рахунку боржника). Якщо порушення встановленого Законом про банкрутство порядку допущене боржником під час *добровільного* задоволення вимог кредиторів, то в цьому разі Закон про банкрутство наділяє арбітражного керуючого достатнім арсеналом ефективних заходів оперативного впливу на боржника, зокрема: звернення до господарського суду з клопотанням про усунення (відсторонення) керівника боржника від займаної посади; повідомлення правоохоронних органів про порушення керівником боржника вимог законодавства; звернення до суду з заявою про визнання недійсним правочину (спростування майнових дій) боржника. Якщо ж порушення встановлено арбітражним керуючим під час контролю за *стягненнями* з рахунку боржника, що, власне, відповідає буквальному змісту чинної редакції абзацу 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство, то, як видається, відповідним заходом реагування у цьому разі має бути оскарження незаконних дій ДВС. Проте арбітражний керуючий (розпорядник майна) такої правової можливості не має, оскільки не уповноважений представляти боржника та подавати від його імені скарги на дії ДВС.

www.pravo.ua.com.ua

Таким чином, маємо ситуацію, коли покладений на арбітражного керуючого Законом про банкрутство обов'язок контролювати *стягнення* з рахунку неплатоспроможного боржника на користь привілейованих кредиторів не забезпечений відповідними правовими можливостями реагування та впливу на боржника, а добровільні виплати боржника на користь привілейованих кредиторів лишаються поза межами контролю арбітражного керуючого. У сукупності це призводить до спотворення інституту контролю арбітражного керуючого за задоволенням боржником грошових вимог привілейованих кредиторів та перетворення його у фікцію.

Висновки. Незважаючи на свою виняткову значущість, унаслідок неповноти правового регулювання контроль арбітражного керуючого за задоволенням вимог привілейованих кредиторів лишається інститутом, який на практиці не працює. Пропозиції щодо подолання цієї проблеми можна звести до такого: 1) контроль арбітражного керуючого за задоволенням вимог кредиторів, на які не поширюється дія мораторію, повинен мати комплексний характер, що передбачає суцільну перевірку всіх здійснюваних боржником виплат на постійній, оперативній основі, не обмежуючись лише стягненнями з рахунків боржника; 2) дієвість контролю має досягатися шляхом забезпечення оперативного доступу арбітражного керуючого до інформації про видаткові операції боржника, бажано способом, що виключає можливість людського розсуду, а також надання арбітражному керуючому ефективних важелів правового впливу на боржника за результатами здійсненого контролю; 3) існуюча неповнота правового регулювання процедури контролю арбітражного керуючого за виплатами на користь привілейованих кредиторів має бути усунута шляхом внесення запропонованих у тексті цієї статті змін до змісту абзацу 3 ч. 5 ст. 19 Закону про банкрутство (абзац 3 п. 5 ч. 3 ст. 41 КПБ). Реалізація зазначених вище рекомендацій, як видається, сприятиме зменшенню ризиків виникнення юридичних колізій і непорозумінь у правозастосовній практиці та створить належні умови для здійснення контролю арбітражного керуючого за задоволенням вимог кредиторів, на які не поширюється дія мораторію.

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. *Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy* [The Economic Procedural Code of Ukraine]: *Zakon Ukrainy* [the Law of Ukraine] vid 6 lystopada 1991 r. № 1798-XII <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).

Артем Данілов

2. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva [The Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 18 zhovtnia 2018 r. № 8060 <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).
3. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrotom [On Restoring Debtor's Solvency or Declaring Bankrupt]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 14 travnia 1992 r. № 2343-XII <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).
4. Pro banky i bankivsku diialnist [On Banks and Banking]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 7 hrudnia 2000 r. № 2121-III <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).
5. Pro zvernennia hromadian [On Citizens Appeals]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 2 zhovtnia 1996 r. № 393/96-VR <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).
6. Pro vykonavche provadzhenia [On Enforcement Proceedings]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 2 chervnia 2016 r. № 1404-VII <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>> (accessed 01.02.2019) (in Ukrainian).
7. Pro oplatu pratsi [On Labor Remuneration]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 24 bereznia 1995 r. № 108/95-VR <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).
8. Pro zbir ta oblik yedynoho vnesku na zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia [On Collection and Accounting of the Unified Contribution for Compulsory State Social Insurance]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 8 lypnia 2010 r. № 2464-VI <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).
9. Podatkovy kodeks Ukrainy [The Tax Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 2 hrudnia 2010 r. № 2755-VI <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>> (accessed: 01.02.2019) (in Ukrainian).

Bibliography

Authored book

10. Novoseltsev I, *Transkordonna neplatospromozhnist u mizhnarodnomu pryvatnomu pravi [Cross-Border Insolvency in International Private Law]* (Naukovo-doslidnyi instytut pryvatnoho prava i pidpriemnytstva APrN Ukrainy 2009) (in Ukrainian).
11. Poljakov B, *Pravo nesostojatel'nosti (bankrotstva) Ukrainy [Insolvency (Bankruptcy) Law of Ukraine]* (In Jure 2003) (in Russian).

Artem Danilov

INSOLVENCY OFFICER'S CONTROL OVER SATISFACTION OF CREDITORS' CLAIMS IN RESPECT OF MORATORIUM EXEMPT LIABILITIES

ABSTRACT. The main purpose of the bankruptcy procedure is to make a fair distribution of the bankruptcy (liquidation) estate of an insolvent debtor between its creditors. Unlike creditors in bankruptcy which claims may be satisfied exclusively within the framework of the bankruptcy proceedings based on the priority and proportionality principles, creditors which have moratorium exempt claims may be satisfied off the priority waitlist. In this context, of particular relevance is the issue of appropriate legal regulation and efficient

practical exercise of control by an insolvency officer over fulfillment by the debtor of monetary obligations to creditors whose claims are exempt from moratorium, since the preferential order according to which they are satisfied has a tangible impact on the balance of the parties' interests in a bankruptcy case.

The provisions of the current law of Ukraine "On Restoring Debtor's Solvency or Declaring Bankrupt" which lays down the rules regulating the said control, contain significant gaps entailing practical problems for the subjects of law application, particularly judges, and also for the parties to a bankruptcy case, the Ministry of Justice of Ukraine, and especially for insolvency officers. The newly adopted Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures has also left this issue unattended, since it introduced no changes to the procedure according to which the insolvency officer exercises control over fulfillment by the debtor of monetary obligations to creditors with moratorium exempt claims.

The purpose of the article is to analyze the reasons which have a negative impact on the practical implementation of the insolvency officer's function of control over fulfillment by the debtor of monetary obligations to creditors with moratorium exempt claims, and also to present the proposals regarding the ways to ensure the efficiency of such control.

The author examines control over fulfillment of creditors' claims as a set of sequential actions made by an insolvency officer with the aim of performing the tasks assigned to the latter in the bankruptcy procedures. The author also formulates the concept and the purpose of control over satisfaction of creditors' claims which are exempt from moratorium, investigates the factors which ensure efficient control; and proposes measures aimed at improving the efficiency of control exercised by an insolvency officer over fulfillment of creditors' claims which are exempt from moratorium.

The author comes to the conclusion that low efficiency of control exercised by an insolvency officer in bankruptcy procedures over fulfillment of creditors' claims which are exempt from moratorium is due to the incompleteness of statutory regulation which, given that legal regulation of insolvency officer's activity is based on special permits, may not be narrowed down to the issue of mere interpretation.

KEYWORDS: bankruptcy in Ukraine; insolvency officer; satisfaction of creditors' claims; moratorium; control.